

Geografia kl.5a

Uwaga , dzisiaj jest poprawa [kartkówki na Teams w plikach, w zadaniach.](#) Kartkówka będzie dostępna od 8.00 rano do dnia następnego do 8.00 rano.

ZA TYDZIEŃ 21.05.2020R. O 11.00 LEKCJA NA TEAMS.

Cel: poznanie środowiska przyrodniczego i działalności człowieka w krajobrazie śródziemnomorskim.

NaCoBeZu:

- Uczeń zna obszary występowania krajobrazu śródziemnomorskiego;
- uczeń zna cechy klimatu śródziemnomorskiego;
- uczeń rozumie zależności między położeniem strefy śródziemnomorskiej, warunkami klimatycznymi i głównymi cechami krajobrazu
- uczeń umie rozpoznać na fotografiach i filmach krajobraz śródziemnomorski oraz wybrane gatunki roślin i zwierząt strefy

Temat: Krajobraz śródziemnomorski.

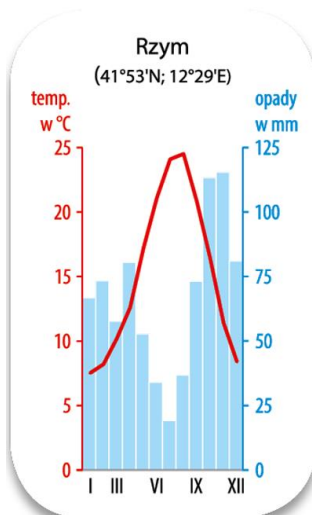
Dziś otrzymujecie do rozwiązania kartę pracy z tego tematu, którą mi prześlecie, a ja ją ocenię.

Należy zapisać rozwiązania zadań w zeszyte, zrobić zdjęcie i przesać je na maila :

i.wroblewska@spjurtrosin.edu.pl lub na Messengera **TERMIN: 21.05.2020R.**

Strefa klimatów podzwrotnikowych obejmuje cały basen Morza Śródziemnego, dlatego klimat tego obszaru często jest nazywany **klimatem śródziemnomorskim**. To najbardziej sprzyjający człowiekowi klimat, to w nim rozwinęły się starożytne cywilizacje (m.in. grecka i rzymska). Występuje on, w różnych odmianach, w następujących państwach i regionach:

- w Hiszpanii, Grecji, Słowenii, Chorwacji, Bośni i Hercegowinie, Albanii, Czarnogórze, we Francji, Włoszech i na Malcie – w Europie;
- na wybrzeżu Maroka, w Algierii, Turcji, Izraelu i na Cyprze;
- w Kalifornii (Stany Zjednoczone) w Ameryce Północnej;
- na wybrzeżu Chile w Ameryce Południowej;
- w południowo-zachodniej części Australii;
- na południowym wybrzeżu RPA w Afryce.

Klimatogram wskazuje cechy charakterystyczne klimatu podzwrotnikowego. Zwróćcie uwagę, że temperatura (czerwona linia) jest cały rok powyżej 6 ° C, opady też całoroczne, ale w miesiącach letnich znacznie mniejsze, szybko parują przy wysokiej temperaturze i gleba pozostaje sucha. Latem jest tak zwany okres suszy. Niektóre rośliny przystosowały się :

- rozległe i głębokie systemy korzeniowe drzew, dzięki którym mogą one czerpać wodę z głębszych warstw ziemi;

- twarde, grube liście, często pokryte specjalnym woskiem, zapobiegające nadmiernemu parowaniu.

Makia to gęste zarośla wiecznie zielonych krzewów i karłowatych drzew. Nazywane są także roślinnością twardolistną. Ta formacja roślinna zastąpiła dawne lasy, w których dominowały cedry, dęby, sosny i cyprysy. Rośliny charakterystyczne dla klimatu śródziemnomorskiego to: wawrzyny (ich liście są wykorzystywane w kuchni jako przyprawy – liście laurowe), oleandry, mirty, pinie oraz dęby.

Licznie występują tu gady – węże, jaszczurki i żółwie. W makii bytują różne gatunki ptaków śpiewających, które w zaroślach znajdują dostateczną ilość pokarmu dla piskląt. W górach żyją sępy płowe i gadożery. Nad brzegami morskimi i słonymi jeziorami żerują flamingi. Na terenach niżej położonych można spotkać króliki, daniela, a na obszarach górskich – kozice, koziorożce i muflony. Wśród drapieżników występują tu np. mangusty egipskie i szakale złociste.

■ Zwierzęta i rośliny śródziemnomorskie

Żołą ze zdobyczą. Duża liczba owadów w klimacie śródziemnomorskim sprawia, że ptak ten łatwo znajduje pokarm dla swych piskląt

Żmiję nosorogą spotkać można od Włoch po Turcję. Ukąszenie tego jadowitego gada łatwo może zabić nawet dorosłego człowieka

Mirt jest rośliną stosowaną m.in. do wyrobu kosmetyków, a na Sardynii aromatyzuje się nim likiery

Liści wawrzynu (liści laurowych) często używa się do przyprawiania zup. Wieńcami laurowymi przyozdabiano zwycięzców igrzysk w starożytnej Grecji

Obszar Morza Śródziemnego nazywany jest kolebką europejskiej cywilizacji. Doskonale udaje się tu uprawa winorośli, owoców cytrusowych (pomarańczy, cytryn, mandarynek), oliwek, figowców, orzecha włoskiego. W bardziej wilgotnym sezonie zimowym uprawia się zboża i różnorodne warzywa, w tym te znane nam pod nazwą włoszczyzny. Upalne, słoneczne i niemal bezchmurne lata, błękitna i ciepła woda, rozległe plaże, zabytki kultury oraz charakterystyczna kuchnia są magnesem przyciągającym w te regiony miliony turystów.

■ Krajobraz śródziemnomorski

Słoneczne lato, skaliste wybrzeża, lazurowa barwa morza i zapach ziół. To wszystko składa się na krajobraz, który dominuje w krajach nad Morzem Śródziemnym.

Korek pozyskuje się z dębów korkowych. W tym celu zdejmuje się z drzewa zewnętrzną, obumarłą korę bez niszczenia żywej, wewnętrznej. Proces ten nie uszkadza drzewa. Kolejny zbiór może nastąpić dopiero po mniej więcej 10 latach.

Z regionu śródziemnomorskiego pochodzi wiele znanych przypraw, np. liście laurowe, koper włoski, tymianek (na zdjęciu), oregano

Kuchnia śródziemnomorska to nie tylko świeże zioła, warzywa, owoce i oliwa, lecz także ryby i owoce morza. Na zdjęciu suszenie ośmiornic przy greckiej tawernie

Uprawia się tu winorośl. Winogrona mają wystarczająco dużo światła słonecznego, aby dojrzeć i uzyskać słodki smak

Makia to formacja roślinna, która zajęła miejsce wyciętych wcześniej lasów. Przeważają tu krzewy. Rośliny charakterystyczne dla klimatu śródziemnomorskiego to: wawrzyn, oleandry, mirty, jałowce, oliwki, cyprysy, sosny pinię oraz dęby

Strefa śródziemnomorska przyciąga mnóstwo turystów. Wpływają na to piękne banie wód, liczne plaże, malownicze krajobrazy, strome klify, wulkany i urozmaicona linia brzegowa

Z klimatem śródziemnomorskim kojarzą się kwitnące pola lawendy we francuskiej Prowansji. Lawendową wyspą nazywana jest też chorwacka wyspa Hvar. Fioletowe kwiaty można zobaczyć w okresie ich kwitnienia, czyli od połowy czerwca do połowy lipca. Lawenda wykorzystywana jest w przemyśle kosmetycznym

Starożytność pozostawiła po sobie w tym obszarze wiele budowli. W Grecji obowiązkowym punktem wizyty turystów jest Partenon w Atenach. W Rzymie trzeba koniecznie zobaczyć Forum Romanum, Koloseum, a także liczne kościoły chrześcijańskie z położoną na terenie Watykanu bazyliką św. Piotra na czole. Równie interesujące są zabytki starożytnego Egiptu

Przejrzyj proszę powyższe zdjęcia i opisy w podręczniku na stronie 144-145.

KARTA PRACY – rozwiąż , zrób zdjęcie , odeślij.

Zad.1 (2 pkt) Zapisz poprawnie i dokończ zdania w zeszyte.

- I. W krajobrazie śródziemnomorskim państw Europy Południowej dominują
 - A. Niziny
 - B. Góry i wyżyny
- II. Formacją roślinną dominującą w krajobrazie śródziemnomorskim
 - A. Są lasy liściaste
 - B. Jest makia

Zad.2 (1 pkt) Zapisz w zeszyte poprawnie dokończone zdanie.

Makia jest formacją roślinną, w której skład wchodzi między innymi

- A. Oleandry, jałowce i buki.
- B. Akacje, baobaby, jałowce i mirty.
- C. Trzciny, mirty, wawrzyn i wierzby.
- D. Jałowce, mirty, wawrzyn i oleandry.

Zad. 3 (1pkt) Zapisz w zeszyte zestaw , w którym podano uprawy typowe dla rolnictwa w krajach śródziemnomorskich

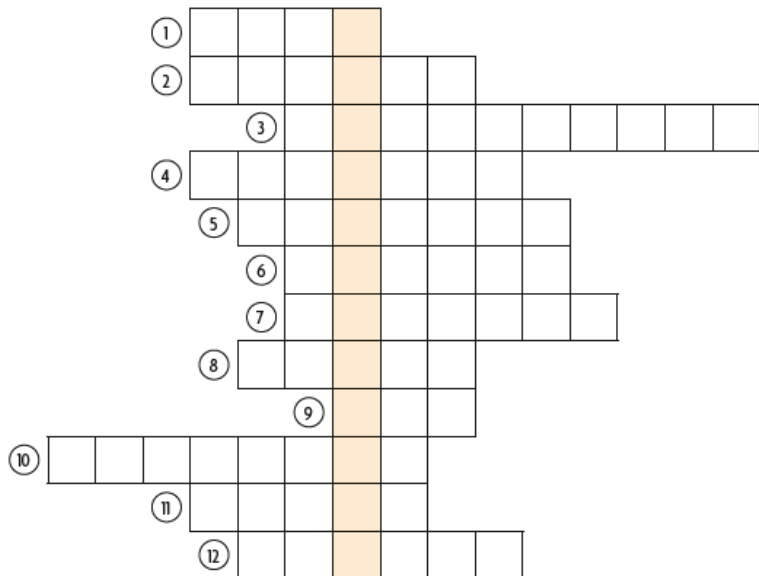
- A. Ryż, bawełna, kukurydza, pomarańcze

- B. Pszenica, bawełna, winorośl, banany
- C. Kukurydza, len, banany, orzechy
- D. Oliwki, winorośl, pomarańcze, orzechy

Zad.4 (6 pkt.) Przeczytaj fragment tematu w podręczniku „Rośliny i zwierzęta” i przerysuj do zeszytu oraz uzupełnij krzyżówkę. Jak nazywa się roślinność, określana przymiotnikiem, który jest rozwiązaniem krzyżówki?

- 1 Aromatyczna roślina stosowana w przemyśle kosmetycznym i spożywczym.
- 2 Grupa zwierząt z rodziny gadów wyposażona w pancerz chroniący tułów.
- 3 Zwierzę należące do gadów mające zdolność regeneracji ogona.
- 4 Liście z tego drzewa służyły do wyrobu wieńców laurowych dla olimpijczyków.
- 5 Gatunek ptaka drapieżnego, który sądząc po jego nazwie, poluje na gady.
- 6 Ssak górski doskonale radzący sobie nawet z najbardziej stromymi stokami.
- 7 Ptak wodny żerujący u wybrzeży słonych zbiorników wodnych.
- 8 Jej jad może zabić nawet dorosłego człowieka.
- 9 Ptak, którego podstawowym pokarmem jest padlina.
- 10 Niewielki ssak drapieżny żyjący w strefie śródziemnomorskiej.
- 11 Gatunek niewielkiego pięknie ubarwionego ptaka wędrownego żywiącego się owadami.
- 12 Drapieżny ssak z rodzaju wilków.

- 1 Aromatyczna roślina stosowana w przemyśle kosmetycznym i spożywczym.
- 2 Grupa zwierząt z rodziny gadów wyposażona w pancerz chroniący tułów.
- 3 Zwierzę należące do gadów mające zdolność regeneracji ogona.
- 4 Liście z tego drzewa służyły do wyrobu wieńców laurowych dla olimpijczyków.
- 5 Gatunek ptaka drapieżnego, który sądząc po jego nazwie, poluje na gady.
- 6 Ssak górski doskonale radzący sobie nawet z najbardziej stromymi stokami.
- 7 Ptak wodny żerujący u wybrzeży słonych zbiorników wodnych.
- 8 Jej jad może zabić nawet dorosłego człowieka.
- 9 Ptak, którego podstawowym pokarmem jest padlina.
- 10 Niewielki ssak drapieżny żyjący w strefie śródziemnomorskiej.
- 11 Gatunek niewielkiego pięknie ubarwionego ptaka wędrownego żywiącego się owadami.
- 12 Drapieżny ssak z rodzaju wilków.

Pamiętaj żeby przestać zadania.

Pozdrawiam

Iza Wróblewska